

Prof. dr hab. inż. Wojciech Kapturkiewicz
profesor emeritus AGH

Kraków, 10.08.2019

Wydział Odlewnictwa AGH
30-059 Kraków, ul. Reymonta 23
e-mail: kaptur@agh.edu.pl

INSTYTUT HISTORII NAUKI im. Ludwika i Aleksandra Birkenmajerów
POLSKIEJ AKADEMII NAUK
Nowy Świat 72, p. 9
00-330 WARSZAWA

RECENZJA w postępowaniu habilitacyjnym dr inż. Anny Pociy

Z pracami dr inż. Anny Pociy miałem okazję się zapoznać biorąc udział w tzw. programach resortowych, kierowanych przez prof. Wacława Sakwę. Jej referaty na konferencjach odznaczały się zawsze wysokim poziomem merytorycznym, jak i sposobem prezentacji.

Spawalnictwo nie jest i nie było moją specjalnością, ale z odlewnictwem jest bezpośrednio powiązane, choćby przez naprawę uszkodzeń odlewów, często trudną technologią, niezbędną w przypadku odlewów wielotonowych, odlewów artystycznych, spajania odlewów etc. Praktycznie ze spawalnictwem miałem wiele do czynienia, szczególnie po skończeniu studiów w okresie mojego 4-letniego „stażu” w odlewniach (wydziały W1 i P51 Huty im. Lenina (ha!) (aktualnie Metalodlew i Krakodlew).

Historia techniki, podobnie jak historia w ogólnym znaczeniu (historia społeczeństw), ma istotne znaczenie w kształtowaniu kultury, w rozumieniu współczesności, a także rozumnym planowaniu przyszłości. To, co mamy teraz, powinniśmy wiedzieć skąd się wzięło, jak powstawało, jak się kształtowało.

W odniesieniu do odlewnictwa podstawową pracą (piękną książką) było dzieło prof. Kazimierza Gierdziejewskiego *Zarys dziejów odlewnictwa polskiego, PWT 1954*. Poza licznymi publikacjami w czasopiśmie, można jeszcze wymienić trzy książkowe pozycje:

Sękowski K.: *Początki odlewnictwa żeliwa w Polsce*. Instytut Odlewnictwa, Kraków 1983;
Anna Kwiecień, „*Żeliwo. Odlewnictwo artystyczne w dawnych Gliwicach (1796-1945)*”, Muzeum w Gliwicach, 2017;

Piaskowski J.- *Technologia dawnych odlewów artystycznych*. Inst. Odlewnictwa. Kraków 1981.

Monografia dr inż. Anny Pociy *Techniki i technologie spawalnicze na ziemiach polskich do 1939 r.* jest moim zdaniem wypełnieniem tej widocznej luki w odniesieniu do ważnego działu techniki, jakim jest spawalnictwo. Oparta na niezwykle bogatym materiale źródło-

wym (613 pozycji literatury), stanowi kompendium wiedzy historycznej od początków tej techniki/technologii, we wszelkich jej odmianach, aż do końca 20-lecia międzywojennego. Nasuwa się wniosek (apel?) o kontynuację pracy, obejmującej kolejne 80 lat.

Blisko 300 stronicowa, bogato ilustrowana publikacja zawiera opis nie tylko dokonań Polaków na ziemiach polskich, ale odnosi się do osiągnięć światowej technologii i może być (jeśli byłaby wydana w języku angielskim) ciekawym źródłem wiedzy/inspiracją dla specjalistów spoza naszego kraju.

Przygotowaniem do monografii było 25 publikacji w latach 1999-2018, obejmujących historię wszelkich technik spajania w Polsce, w odniesieniu do zróżnicowanych celów – mosty, tabor kolejowy, samochody, konstrukcje lotnicze, przemysł włókienniczy etc. etc.

Opisywanie historii techniki nie może być w oderwaniu od jej znajomości, aktualnej wiedzy, zarówno praktycznej jak i teoretycznej. Dokonania dr Anny Pociy, obejmujące zarówno prace naukowo-badawcze, współpracę z przemysłem jak i w zakresie dydaktyki, wskazują na wysoki poziom wiedzy technicznej oraz umiejętność jej wykorzystania.

Oficjalnie można mieć zastrzeżenia, co do wartości parametru Hirscha uzyskanej jak do tej pory przez habilitantkę. Tłumaczyć to można pewnego rodzaju tradycją środowiska, w którym znaczące były publikacje i konferencje krajowe. Jestem jednak przekonany, że wiele z publikacji dr Anny Pociy mogło być opublikowanych w znaczących międzynarodowych czasopismach i to aktualnie powinno ulec pozytywnej zmianie. Niemniej dokonania w obszarze historii techniki w sposób naturalny obejmują obszar krajowy i wartość tego parametru nie powinna być brana pod uwagę. Jak zaznaczyłem powyżej, należy jednak czynić aktywne próby poszerzenia tego obszaru.

W pełni potwierdzam informacje z autoreferatu habilitantki:

W swoim dorobku naukowym ma 120 publikacji: 2 samodzielne monografie, rozdział w monografii, 56 artykułów opublikowanych w czasopismach zamieszczonych na liście B wykazu czasopism MNiSW. Pozostałe publikacje ukazały się, jako recenzowane, w innych czasopismach i materiałach konferencyjnych. Ponadto jest współautorem 3 Katalogów Urzędzeń Spawalniczych, a także tłumaczem Katalogu Materiałów Spawalniczych Lincoln Electric. Jej prace były cytowane w Google Scholar 44 razy, h index wynosi 3, według bazy Scopus i Web of Science h index wynosi 1.

Wyniki prac prezentowała na 35 konferencjach krajowych i międzynarodowych, uczestniczyła w 6 projektach badawczych, w tym w jednym jako kierownik.

W latach 1998 - 2018 była współorganizatorem dwunastu konferencji spawalniczych. Od 2004 r. przewodniczy komitetowi organizacyjnemu tych konferencji. Siedmiokrotnie, w latach 1996-2002, organizowała Międzynarodowe Sympozjum „Metody oceny struktury oraz własności materiałów i wyrobów”. Ponadto organizowała:

- XXXVIII Międzynarodową Konferencję Naukową „Krzepnięcie i Krystalizacja Metali i Stopów” Gliwice-Bielsko Biała 1998;
- Dwie Międzynarodowe Konferencje „Cast Composites” - 1995, 1998 ; Seminarium

„Meehanite” 1994.

Od 1993 r. jest członkiem Polskiego Towarzystwa Spawalniczego; w latach 1999- 2009 sekretarzem Zarządu Głównego PTS, od 2010 do 2017 r członkiem ZG a obecnie, vice prezesem Towarzystwa.

W 2006 r. została powołana na członka Rady Programowej Przeglądu Spawalnictwa, a od grudnia 2011 r. na członka Komitetu Naukowego Międzynarodowej Rady Programowej czasopisma.

W latach 2008-2012 brała udział w pracach Wydziałowej Komisji ds. Programów Kształcenia, w 2014 została ponownie powołana do tej komisji. W 2014 r. równocześnie była członkiem Zespołu ds. programów kształcenia na kierunku Transport.

W latach 2009, 2011, 2012 prowadziła wykłady na kursach „Międzynarodowego Mistrza Spawalnika”, organizowanych w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Również w ramach programu „Kapitał ludzki” w 2011 r. prowadziła zajęcia z inżynierii materiałowej dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

Jest koordynatorem wieloletniej współpracy z firmą spawalniczą Mexpol sp. z o.o, a także konsultantem w spawalniczej firmie TECHNO-SERVIS z Kędzierzyna-Koźła, w Zakładzie Technologii Wysokoenergetycznych Explomet i firmy Coroplast Polska Sp. z o.o. Dylaki.

Od 2017 r. jest przedstawicielem Wydziału Mechanicznego w Radzie Bibliotecznej Politechniki Opolskiej.

Za działalność na rzecz rozwoju spawalnictwa w 2008 roku otrzymała medal im. Stanisława Olzewskiego.

OSIĄGNIĘCIA DYDAKTYCZNE

Działalność dydaktyczna dr Anny Pociocy obejmuje prowadzenie zajęć dla studentów I i II stopnia studiów stacjonarnych i niestacjonarnych Wydziału Mechanicznego na kierunkach: Mechanika i Budowa Maszyn, Mechatronika, Inżynieria Środowiska, Inżynieria Chemiczna i Procesowa, Energetyka, Technika Rolnicza i Leśna. Prowadziła wykłady oraz zajęcia laboratoryjne z: materiałoznawstwa, metaloznawstwa, materiałów konstrukcyjnych, komputerowego wspomaganie projektowania materiałowego, metodologii projektowania materiałowego, materiałów konstrukcyjnych dla energetyki, współczesnych materiałów konstrukcyjnych, techniki spajania materiałów oraz ergonomii i bezpieczeństwa pracy. Ponadto prowadziła wykłady, ćwiczenia i laboratoria z materiałoznawstwa i nauki o materiałach dla studentów Wydziału Inżynierii Produkcji i Logistyki na kierunkach Inżynieria Bezpieczeństwa, Inżynieria Produkcji, Technologia Żywności i Żywienia Człowieka, Edukacja Techniczno-Informatyczna.

Dotychczas była promotorem 42 prac dyplomowych w tym 10 prac magisterskich. Jedna z prowadzonych przez nią prac została zakwalifikowana (z grupy ok. 100 prac) do finału IX Edycji Ogólnopolskiego Konkursu o Dyplom i Nagrodę Prezesa SIMP.

NAGRODY I WYRÓŻNIENIA

1981   Nagroda specjalna Sekretarza Naukowego Polskiej Akademii Nauk

- 1989 Nagroda indywidualna I stopnia Rektora WSI w Opolu za działalność naukową i organizacyjną, a w szczególności za cykl publikacji
- 1996 Nagroda indywidualna II stopnia J.M. Rektora Politechniki Opolskiej za osiągnięcia naukowe i organizacyjne w dziedzinie spawalnictwa, a w szczególności za publikacje poświęcone spawaniu materiałów trudnospawalnych oraz zastosowaniu metod spawalniczych do obróbki powierzchni
- 2008 Medal Olszewskiego
- 2012 Nagroda zespołowa III stopnia Rektora Politechniki Opolskiej za osiągnięcia dydaktyczne

Moje podstawowe zastrzeżenie: przeglądając dotychczasowy dorobek dr inż. Anny Pociy nasuwa się pytanie: dlaczego dopiero teraz rozpoczyna procedurę habilitacji? Jej dorobek, szczególnie w dziedzinie historii techniki (w zakresie historii spawania można przyjąć, że jest prekursorem tej specjalności) już znacznie wcześniej odpowiadał odnośnym wymogom. Wydana w 2018 roku monografia jest pewnego rodzaju ukoronowaniem dotychczasowej działalności, a moim zdaniem wymaga kontynuacji w postaci opracowania dla dalszych, po 1939 r. lat (co już w pewnym stopniu jest realizowane - w Biuletynie Instytutu Spawalnictwa z 2019 r. natknąłem się na artykuł habilitantki dotyczący historii spawania w osłonach gazów obojętnych metodą TIG, opracowanej w latach 40 XX wieku i doskonalonej w następnym okresie).

Podkreślam też, o czym wcześniej wspomniałem, celowość popularyzacji międzynarodowej poprzez anglojęzyczne wydanie aktualnej monografii.

Wniosek: dr inż. Anna Pociy wykazuje się w pełni samodzielnością naukową. Dotychczasowy jej dorobek naukowy, dydaktyczny i organizacyjny moim zdaniem spełnia warunki określone wymogami Ustawy z dn. 14 marca 2003 o „Stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki” wraz ze zmianami z dnia 18 marca 2018 roku.

W pełni popieram wniosek o nadanie dr inż. Annie Pociy stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych, w dyscyplinie historia.

Wojciech Kapturkiewicz